

Velká nad Veličkou
ZPRAVODAJ
2021 / 4

Děti z mateřské školky vítají nové občánky

Slovo starosty

Vážení spoluobčané,

pomalů nám končí další rok, který byl do značné míry opět provázen řadou omezení, vyplývajících ze šíření koronaviru. O nařízených mimořádných opatřeních, jejich dodržování a dalších souvisejících okolnostech jsem již psal v předchozích zpravodajích, ale v době opakovaně vzrůstajícího výskytu onemocnění nemohu tuto skutečnost opomenout. Většina z nás měla určitě spoustu plánů ve svém osobním i pracovním životě, ale v posledních dvou letech se situace odvíjela trochu jiným směrem a v podmínkách, se kterými se každý z nás popasoval někdy lépe a někdy i hůře, ale určitě jak nejlépe uměl. Bohužel podle aktuálních predikcí nebude situace ani v následujícím roce jednoduchá, a to nejenom kvůli šíření onemocnění, ale také kvůli nedostatku surovin nebo prudce se zvyšující inflaci. Určitě je toho ale mnohem více.

V posledních dvou letech musela rada obce přistoupit k nepopulárnímu kroku, a to ke zrušení Hornáckých slavností. Zatímco v prvním případě byl takovýto krok celkem chápán, v druhém případě byl již často provázen emocemi, co se udělalo špatně, co se mělo udělat jinak, ale vesměšlo o vyjádření bez nesení osobní odpovědnosti. Výsledkem bylo, že i přes určitá tehdy stále platná omezení, byly uspořádány Ozvěny Hornácka, aby se umožnilo trochu více kulturního vyžití. A výsledek? V předchozím čísle Velického zpravodaje jsem vám

slíbil vyúčtování této akce, tak tedy tak činím. Celkové příjmy byly 229.500 Kč a zahrnují páteční vstupné za koncert kapely Huménečko a Anny K. (úhrnem 144.650 Kč), vstupné na sobotní program ve výši 55.300 Kč a příjmy z pronájmu od prodejců, ať už na Strážné hůrce, nebo v rámci

jarmaku v celkové výši 29.500 Kč. Pátečního večera se tak zúčastnilo 417 platících a sobotního 553 platících. Oproti tomu výdaje byly 723.812 Kč a zahrnují zejména 193.600 Kč za vystoupení Anny K., 191.422 Kč za zastřešení, ozvučení a osvětlení po oba dva dny, které zabezpečilo TONSTUDIO Rajchman. Oprava stolů a laviček celkově stála 104.072 Kč, což je nemalá částka a je z velké míry vizitkou anonymních jedinců či skupin, trávících volný čas jejich devastováním. V této souvislosti nemohu nevzpomenout poměrně čerstvý příklad vandalismu na Strážné hůrce, kdy došlo počátkem listopadu k pomalování fasády nově zrekonstruovaného objektu zázemí pro účinkující. Za sebe mohu pouze poznamenat, že mi takového události vždy vezmou trochu chuti do další práce pro obec. Mezi další výdaje patří 47.722 Kč za bezpečnostní službu, 28.798 Kč za pronájem mobilních toalet, 20.000 Kč za koncert kapely Huménečko a další výdaje zahrnující reklamu na Radiu Jih (13.310 Kč), odměny vyplacené na základě uzavřených dohod o provedení práce (14.250 Kč), občerstvení pro účinkující (34.914 Kč),

výplatu krojovného (8.550 Kč), proplacení jízdného cizím účinkujícím souborům v celkové výši 17.800 Kč, vystoupení HCM Kubíci po ukončení hlavního programu (6.000 Kč) a mycí servis vratných pohárků na nápoje (5.689 Kč). V neposlední řadě poplatek Ochrannému svazu autorskému ve výši 14.520 Kč. Každopádně letošní návštěvnost lze považovat za poměrně tristní, navíc za situace, kdy nebylo mnoho příležitostí ke kulturnímu vyžití. Že se však v případě „Ozvěň“ nejedná o ojedinělý jev, svědčí např. návštěvnost i v roce 2019, kdy sobotní program navštívilo pouze 497 platících, a to se jednalo o rok, kdy pro hromadné akce nebyla stanovena žádná omezení a o koronaviru neměl nikdo z nás ještě ani tušení. Nabízí se tak otázka, zda již není vhodná doba prodiskutovat podobu, rozsah a četnost konání „Ozvěň“ v dalších letech. Jistě není a ani nemůže být smyslem pořádání kulturních akcí jejich ziskovost, ale na druhou stranu takováto ztrátovost zcela jistě stojí za zamyšlení.

Naši obcí v uplynulém roce nerezonoval pouze COVID-19, ale velkým zájmem veřejnosti byla provázena i možnost výstavby nákupního centra v obci. V této souvislosti by již asi bylo nadbytečné vracet se k petici části občanů, organizování ankety a jejím výsledkům. Každopádně zastupitelstvo obce většinou schválilo zveřejnění záměru prodeje 2 pozemků v centru obce v blízkosti autobusového nádraží. Nic víc, nic míň, tedy postup, který je v souladu se zákonem o obcích. Celkem se přihlásili tři uchazeči o dotčené pozemky, a to společnost A+R s.r.o., zastupující společnost Penny Market s.r.o., se záměrem vybudování nákupního centra tohoto řetězce, společnost MIP, spol. s r.o. se záměrem

vybudování centra paliativní péče ústavu PAHOP a fyzická osoba zastoupená advokátem, bez konkrétního záměru využití dotčených pozemků. Nabídková cena činila v případě A+R s.r.o. 2.000.000 Kč, v případě MIP, spol. s r.o. 4.087.000 Kč a v případě třetího žadatele 500.000 Kč. Dne 11. 10. 2021 proběhla, na základě předchozí písemné výzvy, postupně jednání rady obce se zástupcem společnosti A+R s.r.o. a se zástupci MIP, spol. s r.o., včetně PAHOP. Třetí uchazeč se k jednání nedostavil a ani na výzvu k tomuto jednání nereagoval. Žadatelé byli vyzváni k předložení dalšího postupu v případě schválení odkupu pozemků, časového harmonogramu, základních rysech smluvních podmínek. Následně rada obce, na základě o tyto skutečnosti doplněných zjištění, zvolí další postup, spočívající buď v doporučení konkrétního uchazeče k projednání zastupitelstvem obce, uskutečnění dalšího projednání za účasti zástupců žadatelů apod. V případě těchto pozemků se jedná z hlediska obce o natolik významnou lokalitu, že musí být pečlivě zváženy všechny okolnosti každé z těchto nabídek.

Na tomto místě také nemohu nevzpomenout situaci ohledně provozování nově zřízené stomatologické ordinace na zdravotním středisku. Dne 26. 10. 2021 jsem obdržel písemnou žádost o zrušení nájemní smlouvy, kterou předložil MUDr. Ivan Raffay. Společně s touto žádostí mi bylo doručeno i oznámení o ukončení poskytování zdravotních služeb k datu 31. 12. 2021, které pan doktor zaslal na odbor zdravotnictví Krajského úřadu Jihomoravského kraje. Pokud se objevují „zaručené informace“, že se pan doktor s obcí nedohodl na pokračování stomatologické praxe v obci,

jedná se o naprostý nesmysl. K dokreslení tohoto tvrzení si stačí přečíst článek „Rozhovor se zubním lékařem MUDr. Ivanem Raffayem“, který byl zveřejněn v předchozím vydání tohoto zpravodaje. V této souvislosti musím podotknout, že ze strany vedení obce, a i ze strany dodavatelů jak přístrojového vybavení, tak i stavebníka a výrobce a dodavatele nábytku, byla vyvíjena maximální snaha o opětovné zahájení provozu stomatologické ordinace v rámci zdravotního střediska, jejíž činnost zde byla ukončena již v roce 2014. Byly vytvořeny veškeré předpoklady a poskytnuty materiální i smluvní podmínky k provozování stomatologické praxe. Bohužel o to větším překvapením bylo rozhodnutí pana doktora ukončit svou činnost již po několika týdnech. Nyní nezbyvá, než řešit aktuální situaci s odpovědnými orgány odboru zdravotnictví Jihomoravského kraje a Oblastní stomatologické komory v Hodoníně, v případě možností i s veřejností. Pro mne osobně bylo a je rozhodnutí pana doktora nepochopitelné a překva-

pivé. O dalším vývoji situace budete pochytilně nadále informováni.

Závěr roku je rovněž vždy provázen plánováním roku následujícího, zejména rozpočtu obce, střednědobého výhledu a s tím souvisejících investičních priorit, alokací finančních prostředků na zabezpečení chodu a rozvoje obce. V letošním roce se navíc jedná o změny v odpadové legislativě, v případě obce i se zavedením motivačního systému pro občany.

Nadcházející období je rovněž provázeno bilancováním právě končícího roku, společnými setkáními pracovních kolektivů, návštěvami nejbližších. Více než kdy jindy bychom měli pamatovat na své zdraví a zdraví svých nejbližších. Vánoce by neměly být o tom, kolik kdo dostane dáreků, ale o tom, abychom v kruhu svých nejbližších nabrali síly do dalšího roku, který s největší pravděpodobností nebude patřit mezi ty snadnější. O to více si zachovejme zdravý rozum – i přes záplavu různých, mnohdy skutečně „zaručených“ zpráv a sdělení, která se na nás valí ze všech stran.

Vážení spoluobčané,
dovolte mi z tohoto místa, naposledy v tomto volebním období,
popřát vám do nového roku pevné zdraví, mnoho štěstí, úspěchů
v osobním i pracovním životě a více radosti než v roce pomalu
končícím. Školákům, jejich rodičům a pedagogům přeji,
aby alespoň druhá polovina školního roku
odpovídala jejich představám.

S úctou Petr Šmidrkal, starosta

Zastupitelstvo a rada obce Velká nad Veličkou

INFORMUJÍ

O závěrech z 13. zasedání zastupitelstva a schůzí rady obce. 13. zasedání zastupitelstva obce se uskutečnilo v pondělí 27. září 2021. Přítomno bylo 11 zastupitelů, ze 4 nepřítomných byli 3 řádně omluveni. Zastupitelstvo projednalo a vzalo na vědomí hospodaření obce za období leden–srpen 2021 a rovněž vzalo na vědomí rozpočtové opatření č. 4, týkající se přijatých neinvestičních transferů do rozpočtu obce v úhrnné výši 551.900 Kč, zahrnující kompenzační bonus ve výši 469.900 Kč a příspěvek na volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ve výši 82.000 Kč. Dále se jednalo o neinvestiční dotaci od Jihomoravského kraje ve výši 80.000 Kč na činnost SDH. Toto rozpočtové opatření bylo schváleno radou obce dne 6. září 2021. Dále zastupitelstvo obce projednalo a schválilo rozpočtové opatření č. 5, zahrnující na výdajové straně navýšení o 50.000 Kč na opravy místního rozhlasu, 100.000 Kč na obnovu zařízení na zdravotním středisku (malování a výměna PVC), finanční příspěvek ve výši 30.000 Kč na obměnu zdravotnické techniky, navýšení o 250.000 Kč v paragrafu na projektovou dokumentaci a instalaci osvětlení v části obce podél Veličky, 200.000 Kč na pokračování v rekonstrukci rozvodů vody na DPS, 10.000 Kč na poplatky z bankovních účtů a vrácení části dotace ve výši 205.200 Kč, poskytnuté Jihomoravským krajem na vybudování vodovodu na náměstí, přičemž se jedná o částku, která již byla uplatněna v rámci vratky DPH. Celkem se jednalo o navýšení výdajů o 845.200 Kč.

V rámci členství obce v Dobrovolném svazu obcí Mikroregion Horňácko (dále jen DSO) zastupitelstvo obce projednalo a vzalo na vědomí schválený závěrečný účet DSO za rok 2020, schválený Střednědobý výhled rozpočtu DSO na rok 2022–2023 a schválené rozpočtové opatření č. 1, zahrnující přijatou dotaci v rámci realizace projektu kelímky a myčky ve výši 608.460 Kč. Celkový podíl všech obcí DSO na tomto projektu činí 107.375 Kč. V majetkoprávní oblasti byla projednána a schválena darovací smlouva mezi TJ Kordárna Velká nad Veličkou, z.s. a obcí, čímž obec bezúplatně nabyла pozemky o celkové výměře 1465 m². Dále byla schválena smlouva o bezúplatném převodu mezi Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových a obcí, díky které obec bezúplatně nabyла celkem 29 pozemků, nacházejících se v bezprostřední blízkosti komunikace I/71, na kterých je v převážné míře umístěn stávající chodník podél této komunikace a jejichž vlastnictví je pro obec z hlediska jejího dalšího rozvoje významné. S tím úzce souvisí i možnosti vybudování chodníků a míst pro přecházení na nejfrekventovanější komunikaci v obci. Zastupitelstvo obce rovněž schválilo nové uspořádání pozemků na hranici obecního katastru a katastru Hrubé Vrbky. Rovněž byla projednána a schválena koupě 2 pozemků od soukromého vlastníka v areálu Strážné hůrky o celkové výměře 2270 m². Zastupitelstvo obce projednalo a schválilo koupi, respektive prodej dalších pozemků, a to na základě potřeb obce, popřípadě projednaných a schválených žádostí jednotlivých žadatelů. V další části svého zasedání zastupitelstvo

obce postupně schválilo poskytnutí finanční částky 30.000 Kč Nemocnici TGM Hodonín určenou na obměnu zdravotnické techniky a schválilo Plán financování obnovy vodovodů a kanalizací v obci. Rovněž byl vytvořen prostor k přednesení Vyjádření programové rady Hornáckých slavností předsedkyní této rady, týkající se zrušení Hornáckých slavností v letošním roce.

Rada obce projednala a vzala na vědomí výroční zprávy o činnosti Masarykovy základní školy Velká nad Veličkou a Mateřské školy Velká nad Veličkou. Rovněž schválila další smlouvy a dodatky ke smlouvám k zabezpečení jednotlivých investičních akcí, a to se společnostmi Inženýrské stavby Hodonín, s.r.o. (parkoviště na bytovkách v místě bývalé ČOV), SYTYS.cz s.r.o. (chodníky na bytovkách). Dále se jednalo o smlouvy, popřípadě doplňky ke smlouvám se společnostmi TextilEco a.s. (umístění a provozování kontejnerů na oblečení), ECOBAT s.r.o. (zpětný odběr odpadních baterií a akumulátorů), smlouvy o zajištění hudebních produkcí. Z obdržených cenových nabídek rada obce projednala a schválila cenovou nabídku na vypracování projektové dokumentace nového úseku veřejného osvětlení od společnosti Lambrega s.r.o., dále cenové nabídky na výměnu podlahové krytiny v prostorech zdravotního střediska, na dodávku a instalaci sprchových zástěn do sportovní haly, na výměnu poškozených dveří uvnitř objektu tamtéž, na dodávku a montáž kyslíkové sondy na ČOV. Projednána a schválena byla Dohoda o realizaci managementových opatření s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, a to k ochraně přírody a poskytnutí finančního příspěvku na péči v rámci projektu Jedna příroda. V majetkoprávní oblasti byly projednány

a schváleny smlouvy o smlouvě budoucí o zřízení věcných břemen se společností EG.D, a.s. za účelem rozšíření distribuční soustavy v obci, nájemní smlouva se společností České dráhy, a.s. Rovněž tak bylo projednáno a schváleno ukončení smlouvy o nájmu mezi obcí a provozovatelem nově zřízené stomatologické ordinace. Podrobnější informace jsou k tomu uvedeny v úvodním slovu starosty. Rada obce rovněž projednala a přijala pro zastupitelstvo obce doporučující usnesení, týkající se schválení finanční spoluúčasti obce na financování sociálních služeb ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Veselí nad Moravou na rok 2022 v maximální výši 452.090 Kč a doporučující usnesení k závazku dofinancovat rozdíl mezi celkovou cenou a poskytnutou dotací při pořízení dopravního automobilu pro potřeby obcí zřizované jednotky JPO II.

O aktuálně probíhajících stavebních akcích a opravách. Dokončena byla stavební akce „Čistírna odpadních vod Velká nad Veličkou“, jejímž předmětem bylo vybudování více jak 30 parkovacích míst na sídlišti. Rovněž tak byla dokončena stavební akce „Velká nad Veličkou – revitalizace sídliště – chodníky a propojení“. Bylo dodáno 12 ks velkoobjemových kontejnerů a aktuálně probíhá jejich rozmísťování po obci, spojené s nezbytnými úpravami ploch. Byla zahájena stavební akce „Obec Velká nad Veličkou – přístavba garáží“, jejímž zhotovitelem je firma Vít Strachota z Lipova a stavební akce „Velká nad Veličkou – prodloužení kanalizace“ společností Inženýrské stavby Hodonín. Průběh těchto stavebních akcí bude pokračovat v maximálním možném rozsahu podle klimatických podmínek. V neposlední řadě se rekonstruuje štítová stěna objektu č. p. 140.

O přípravách a plánování kulturních a dalších akcí v následujícím období. Plánované akce, popřípadě jejich konání jsou zásadním způsobem ovlivňovány vývojem a nárůstem výskytu onemocnění COVID-19, kvůli kterému jsou zamýšlené akce buď redukovány ve svém rozsahu, nebo úplně rušeny. Uzávěrka Velického zpravodaje a periodicitu jeho vydávání neumožňuje za stávající situace poskytovat aktuální informace.

DĚKUJÍ

Všem občanům, kteří chápou závažnost a nutnost dodržování opatření k zamezení šíření onemocnění COVID-19 a chrání tak zdraví své, ale i zdraví ostatních spoluobčanů. Organizátorům a pořadatelům sportovních, kulturních a dalších akcí, které mohly proběhnout i díky jejich úsilí, pokud to bylo možné při splnění a nepředvídatelném vývoji omezujících podmínek.

Nové kontejnery

Vážení spoluobčané, jak jste si mohli všimnout, v posledních týdnech se v naší obci začaly objevovat nové velkokapacitní kontejnery na bioodpad. Tyto kontejnery jsou pořizovány v rámci dotace „Systém pro separaci a oddělení sběr odpadů v obci Velká nad Veličkou“. Dodání kontejnerů nabralo malé zpoždění, a to z důvodu nedostatku oceli pro výrobu tažných ok kontejnerů. Ruku v ruce s novými kontejnery jsme ale také zahájili úpravu samotných sběrných míst. První vlašťovkou bylo vytvoření nového místa za garážemi

u Veličky. Svépomocí jsme během několika dní připravili sběrné místo z betonových panelů, které nahradilo nevyhovující plochu na břehu potoka. Touto cestou bych chtěl poděkovat hasičům, kteří pomohli při kácení dřevin a čištění pozemku, ale především chlapům z obce, kteří skvěle zvládli samotné kladení panelů. S dalšími místy budeme samozřejmě pokračovat. Na tomto místě bych chtěl poprosit o udržování pořádku na sběrných místech, je přece vizitkou nás všech, jak bude okolí kontejnerů vypadat.

Hlavním smyslem pořízení kontejnerů je změna práce s bioodpadem, který budeme svážet přímo na sběrný dvůr, kde bude probíhat co v nejkratší době samotné drcení. Neměly by tak vznikat velké skládky nezpracovaného odpadu. Průběžné drcení zároveň odlehčí našemu drtiči Pezzolato S7000 s teoretickým výkonem 20 m³/hod. Nutno podotknout, že silnější model Pezzolato S9000 s hodinovým výkonem 35 m³ byl v době pořízení dražší o téměř 1,5 mil Kč bez DPH.

Často slýchám otázky týkající se pořízení kompostérů pro domácnosti. V tomto volebním období bohužel nebyl vypsán žádný dotační titul, který by pomohl s podporou obce občanům s pořízením kompostérů. Cena kompostéru o objemu 900 litrů se pohybuje kolem 2 000 Kč, což by nemělo být pro domácnost likvidační. A protože

se cena za skládkování odpadu dle nového zákona o odpadech bude každoročně zvyšovat, je na místě přemýšlet, jak snížit množství odpadu. I proto pro občany zavádíme nový systém třídění odpadu MESOH, který obci umožní sledovat množství generovaného odpadu a následně zvýhodnit domácnosti, které dokáží s odpadem pracovat zodpovědně.

Znovu bych chtěl připomenout, že každý může zasílat jakékoliv své nápady, postřehy nebo také stížnosti na mail stavbenikomise@obecvelka.cz, ať už se to týká rozmístění kontejnerů nebo také možnosti komunitního kompostování například na bytovkách nebo v jiných částech obce.

Všem občanům bych chtěl popřát hlavně pevné zdraví a snad také doufejme klidnější nový rok.

Stanislav Čajka

Revitalizace sportovní haly

V současné době probíhá částečná revitalizace sportovní haly. Hlavním úkolem je rekonstrukce a výměna sprchového a odpadního systému v hale. Jelikož opravy probíhají za plného provozu, tak musely být rozděleny na etapy. V první etapě byly zrekonstruovány sprchy v 1. patře a nyní se dokončují další sprchy ve dvou šatnách tělocvičny v přízemí. Při této rekonstrukci proběhne i kompletní vymalování sportovní haly a částečná výměna dveří.

Děkuji za respektování nepříjemností spojených s rekonstrukcí a omezeným prostorem a i za ohleduplnost návštěvníků a uživatelů sportovní haly.

Soňa Pachlová

Rekonstrukce kuchyně v mateřské škole

Během letních prázdnin v minulém roce byla v kuchyni mateřské školy provedena kompletní rekonstrukce elektroinstalace včetně nového rozvaděče. V letošním roce byly zrekonstruovány prostory kuchyně a pořízeno nové zařízení pro přípravu pokrmů: konvektomat, dvouplášťový kotel, univerzální kuchyňský robot a nerezové regály a stoly.

Celková výše vynaložených prostředků je 1,2 mil. Kč. Na tento projekt by měla obec Velká nad Veličkou obdržet dotaci z „Programu rozvoje venkova“ ve výši 600 000 Kč.

Zdeněk Skopal

Vítání občánků

V roce 2020 se vítání dětí neuskutečnilo z důvodu pandemie.

V neděli 19. září proběhlo vítání občánků narozených v období od září 2019 do prosince 2020, celkem jsme přivítali 25 dětí.

Děti narozené v roce 2021 byly přivítány v neděli 17. října v počtu 14 dětí.

Do života jim přejeme pevné zdraví a jen to nejlepší!

Foto Petra Šiastná

Hodový jarmark

V sobotu 30. října měl proběhnout před kulturním domem hodový jarmark, který měl být poprvé součástí hodových slavností. Bohužel větrné počasí nás donutilo těsně před zahájením akce všechny stánky přemístit do vnitřních prostor kulturního domu. Přesto mohli návštěvníci nakoupit u skoro dvou desítek jarmarečníků.

A bylo z čeho vybírat – od folklorních a tradičních výrobků ze dřeva, šustí, kůže, textilu a keramiky, CD s folklorní tematikou a knih nakladatelství ALBERT, přes bylinky, medovinu a víno, k dobrotám a zabijačkovým pochutinám. Snad si tu každý něco vybral.

Soňa Pachlová

Plesová sezóna 2022

- 15. 1. Maškarní rockový ples
- 21. 1. Ples obcí Horňácka
- 22. 1. Hasičský ples
- 28. 1. Taneční ples
- 4. 2. Školní ples
- 19. 2. Kordárenský ples
- 26. 2. Fašanek

Dobrý den

Klub hornácké slivovice a obec Velká nad Veličkou uspořádali pro veřejnost dne 27. listopadu 2021 ukázkou výsadby ovocných stromů. Odbornou ukázkou vedl zkušený sadař, vinař a taky včelař Radek Botur ze Strážnice. Po krásném zasněženém ránu se sešla skupinka asi 30 lidí na obecním pozemku vedle staré skládky. Na tomto místě bylo přichystáno k výsadbě celkem 11 stromků různých odrůd – jablko, hrušeň, třešeň, višně, durancie a jedna jeřabina. U každého vysazovaného stromku se vedla diskuse jaká je podnož, jaký je roub, přihnojení, stříhání a došla i řeč na

přípravu kvasu i pálení slivovice. Po odborné ukázce a zasazení všech stromků, které byly zalité vodou a ochráněné proti okusu zvěře pletivem, se návštěvníci měli možnost ptát pana Botura na vše, co je zajímavé. Na závěr bylo poskytnuto malé občerstvení.

Poledním zvoněním a s pocitem užitečně vykonané práce pro přírodu, zvířata a lidi jsme se rozloučili.

Poděkování patří panu Boturovi za super přednášku a obci Velká za poskytnutí techniky a stromků.

*Za klub hornácké slivovice
Martin Macek*

VELKÁ NAD VELIČKOU

Kurz šití

Ve Velké nad Veličkou se naskytla možnost přihlášení do kurzu šití pod vedením Soni Pachlové. V tomto oboru vystudovala střední průmyslovou školu textilní a vyšší odbornou školu textilní – návrhářství oděvů. Šití věnuje čas stále s radostí, je velice šikovná. Rozhodla se tedy podělit se svými znalostmi s Veličany a obyvateli okolních obcí. Původně měl kurz probíhat již minulý rok, avšak díky covidové situaci jsme se sešly jen jednou. Nakonec kurz plně probíhá až od letošního září. Odehrává se každé pondělí v počtu 12 žen, nikdy však nejsme v plném počtu, a tak se nám Soňa může individuálněji věnovat a více nás naučí.

Každá si nosíme svůj šicí stroj, a právě první kurz byl zasvěcen seznamování se s jeho funkcemi. Na další kurzy si Soňa připravila šití konkrétních výrobků. Tvorbu výrobku procházíme úplně od základů se skvělým vysvětlením a názornými ukázkami. U oblečení začínáme stříhem na konkrétní postavu, následně projdeme všechny kroky cesty k finálnímu výrobku,

a ještě k tomu se dozvíme plno praktických rad. Od září jsme stihly ušít povlak na polštář, kolovou sukni, čepice a nákrčníky, ale také zkrátit džíny. Kurz je však otevřen jakýmkoliv nápadům, se kterými přijdeme. Už se těšíme, co budeme tvořit v budoucnu!

Mimo to zde panuje velice dobrá nálada, která je tvořena milou společností všech zúčastněných.

*Johanka Slováková,
studentka gymnázia
Uherské Hradiště*

Perníčky

Je to již pár let, kdy každým rokem v tomto čase paní učitelka Irena Zajíčková (roz. Sedlářová) peče a zdobí perníčky s žáky 2. stupně ZŠ. S výslednou prací se se žáky zúčastňuje stánkového prodeje při rozsvěcení vánočního stromu. A že se zdobením perníčků stane vášní, je vidět na perníčcích Johanky Prachařové, studentky 2. ročníku gymnázia v Uherském Hradišti. Její perníčky jste si mohli zakoupit na hodo-
vém jarmaku a nyní vám je představujeme na titulní straně zpravodaje.

Lenka Slováková, redakce

Masarykova základní škola Velká nad Veličkou

PŘEHLED ČINNOSTÍ A AKTIVIT ŽÁKŮ ZA 1. ČTVRTLETÍ ŠKOLNÍHO ROKU 2021/2022

ZA VOLBOU POVOLÁNÍ, AKCE 9. TŘÍDY

Dne 8. září 2021 se vycházející žáci opět zúčastnili Informačního dne na Úřadu práce v Hodoníně. Zde se našim žákům věnovaly pracovnice Informačního poradenského střediska, předávaly jim informace, které všichni budou potřebovat ke správné volbě svého budoucího povolání. Děti byly pochváleny za to, že se opravdu zajímají o své budoucí povolání, přemýšlí o něm a jsou víceméně rozhodnuty, kterým profesním směrem se vydají.

EXKURZE – ZAHRADY POD HÁJEM

Dne 15. září 2021 se uskutečnila exkurze žáků 6. A, 6. B do Zahrad pod Hájem.

Žáci zde byli seznámeni se systémem fungování ovocného genofondového sadu a s chráněnými rostlinami a živočichy vyskytujícími se na území biosférické rezervace Bílé Karpaty.

PŘÍRODOVĚDNÝ KLOKAN

Dne 13. října 2021 proběhlo základní kolo soutěže Přírodovědného klokana. Zúčastnilo se ho 47 žáků z osmého a devátého ročníků. Pořadí: 1. Matěj Okénka, 2. Marko Súkup, 3. Martin Tomčala.

DĚJEPISNÁ EXKURZE MODRÁ, UHERSKÉ HRADIŠTĚ

Ve čtvrtek 14. října 2021 žáci sedmých tříd navštívili Archeoskanzen Modrá, Živá voda a Slovácké muzeum v Uherském Hra-

dišti. Žáci se seznámili s tradičním životem Slovanů ve středověkém sídle, botanickou sladkovodní expozicí Živé vody s podvodním tunelem. Ve všech institucích spolupracovali s průvodci. Ve Slováckém muzeu dostali pochvalu za vzorné chování.

DĚJEPISNÁ EXKURZE OSMÝCH TŘÍD

21. října 2021 se mladí historici vypravili poznávat baroko. První zastávkou byla velehradská bazilika – církevní stavba, která v průběhu časů získala barokní přestavbu. Následovaly Buchlovice, barokní šlechtická vila v italském stylu. Součástí filozofie tohoto historického slohu je umístění v krajině, mohli jsme pozorovat, jak se architektura snoubí s využitím krajiny i religionistikou. V obou případech žáci spolupracovali s průvodci, připravovali si podklady pro své práce, které je čekaly po návratu do školy. Akce byla celkově hodnocena jako velmi zdařilá.

VELETRH VZDĚLÁVÁNÍ V HODONÍNĚ

Dne 21. října 2021 se třída 9. A zúčastnila Veletrhu vzdělávání v Hodoníně, kde se žáci mohli osobně seznámit se svojí vybranou střední školou, načerpat informace o celé škále ostatních středních škol v Jihomoravském a Zlínském kraji. Žáci měli prostor k tomu, aby se u stánku školy zeptali na potřebné informace. Akce byla pro zúčastněné velkým přínosem, protože získali nejen přehled o možnostech studia, ale také o různých oborech a povoláních.

PROJEKT 72 HODIN

Žáci 4. a 5. ročníku se zapojili do celorepublikové akce Projekt 72 hodin, který spočívá v dobrovolné pomoci přírodě a celkově našemu okolí. Na předem vytipovaných místech naší obce proběhl úklid, žáci sbírali plastové láhve, plechovky a další pohozené odpadky. Společně si zopakovali pravidla pro třídění odpadu. Všichni pracovali velmi nadšeně a poctivě, za svůj zodpovědný přístup byli odměněni drobnými dárky.

DRAKIÁDA

Letošní drakiáda se konala za krásného podzimního počasí. Větrné podmínky byly velmi příznivé, takže se nám podařilo dostat nahoru téměř všechny draky. Všichni jsme si to náramně užili a těšíme se na příští rok.

DÝŇOVÁNÍ

Na konci října se v naší škole uskutečnila akce školní družiny „Dýňování“. Spočívala ve dvou soutěžích, do kterých se mohli zapojit všichni žáci naší školy. V první soutěži měly děti vytvořit jakýkoliv výrobek z dýně, ve druhé se z dýní vařilo a peklo. Cílem těchto soutěží bylo nejen

vzbudit u dětí kreativitu, ale také zapojit rodiče a prarodiče, aby se svými dětmi strávili příjemně využitý čas. Do soutěží se nakonec zapojilo celkem 28 žáků převážně prvního stupně. Všechny dýně byly krásné a pokrmy výborné, proto bylo těžké vybrat tři nejlepší z nich. Nakonec porota rozhodla takto: Dýně: 1. Amálie Zemanová, 2. Natálie Kuchtová, 3. Tomáš Sládeček, Pokrmy z dýní: 1. Rozálie Mrázková, 2. Jana Škodová, 3. Amálie Zemanová.

DOPRAVNÍ VÝCHOVA

V rámci výuky o dopravní výchově žáci čtvrtého ročníku navštívili dopravní hřiště ve Veselí nad Moravou. Nejdříve je čekal dvouhodinový teoretický blok, kde se dozvěděli, jak se chovat na silnici jako účastníci silničního provozu. Naučili se důležité značky a křižovatky. Po teoretické části je čekala jízda v terénu na dopravním hřišti, kde si vyzkoušeli, jací jsou zdatní cyklisté. Čeká je ještě jeden blok výuky na jaře, který zakončí testem a mohou tak získat průkaz cyklisty.

NÁVŠTĚVA KNIHOVNY

Žáci 4. A navštívili 3. listopadu knihovnu ve Velké nad Veličkou, kde na ně čekala

beseda na téma dobrodružná literatura. Ve třídě jsou převážně chlapci, a tak jim toto téma bylo blízké. Na konci besedy dětem paní knihovnice připravila kvíz a malou soutěž. Samozřejmě že největší odměnou byla prohlídka knihovny, mohly si prolistovat knihy, které se jim líbily, někteří žáci si je vypůjčili domů k přečtení a zapsání do svých čtenářských deníků.

DĚJEPISNÁ EXKURZE DEVÁTÉ TŘÍDY

Ve středu 3. listopadu 2021 se uskutečnila dějepisná exkurze deváté třídy, cílem bylo seznámit se s životem v první republice prostřednictvím osudů Tomáše Bati. Ve dvou blocích devátáci poznávali skutečný život na Valašsku v tomto období, počátky podnikání a rozvoj regionu v souvislosti s velkými dějinami. Děti byly aktivní, pěkně reagovaly a spolupracovaly s paní průvodkyní. Akce se zdařila.

SVĚTLUŠKOVÝ PRŮVOD

Světluškový průvod se letos konal v pondělí 8. listopadu 2021. Sraz byl v zahradě MŠ a cesta vedla kolem hlavní silnice, potom kolem Horňáckého šenku a zakon-

čení bylo na náměstí. Děti z mateřské školy a žáci základní školy si připravili krátké vystoupení v podobě podzimních písniček a básniček. Každého účastníka s lampionem obdarovali „médově“ v podobě dětí z divadelního kroužku sladkou odměnou. Celá akce byla zakončena krásným ohňostrojem.

PŘESPOLNÍ BĚH – ŠKOLNÍ KOLO

Dne 16. září 2021 proběhlo školní kolo přespolního běhu pro žáky I. stupně. Závodnice a závodníci byli rozděleni do dvou věkových kategorií. Celkem se do soutěže zapojilo 80 chlapců a dívek. Kategorie I., 1.–3. ročník: dívky: 1. Vaňková Magdaléna, 2. Šmachová Viktorie, 3. Macková Ema; chlapci: 1. Miškeřík Adam, 2. Sládeček Tomáš, 3. Pavlinec Jan, Kategorie II., 4.–5. ročník: dívky: 1. Kubíková Anna, 2. Režňáková Timea, 3. Kadubcová Michaela, chlapci: 1. Čupera Jakub, 2. Kadubec David, 3. Chrenčík Filip.

FLORBAL – OKRSKOVÉ KOLO – VELKÁ NAD VELIČKOU

Ve čtvrtek 4. listopadu 2021 proběhlo ve Velké nad Veličkou okrskové kolo ve florbale mladších chlapců. Družstvo našich žáků podalo ve všech čtyřech zápasech (Lipov, Kuželov, Hroznová Lhota, ZŠ Strážnice) velmi dobré výkony a nakonec obsadilo pěkné druhé místo.

Vedení základní školy děkuje žákyním a žákům za vzornou reprezentaci naší základní školy i obce a také všem, kteří se na přípravě všech uvedených akcí aktivně podíleli.

František Frýdecký, ředitel školy

Pozvánka na plánované akce

Ples základní školy – pátek 4. 2. 2022 od 19 hodin v sále KD Velká nad Veličkou.

Velická lafka (22. ročník) – čtvrtek 17. 3. 2022 od 8 do 14 hodin ve sportovní hale.

ZUŠ – pod taktovkou karantén...

S velkou nadějí jsme v září vkročili do nového školního roku. Po předešlých uzávěrách jsme měli mnoho nerealizovaných plánů, které bohužel opět přesunujeme do oblasti snů a velkých přání. Přes všechny nepříjemnosti jsme rádi, že můžeme učit bez omezení, a především prezenční formou. Situace nám zatím umožňuje připravovat žáky na soutěže, menší vystoupení a interní besídky. Snažíme se být veselí i v této době, věříme, že hudba má blahodárný vliv nejen na psychickou, ale i fyzickou kondici.

Jelikož je v naší obci větší výskyt infekcí Covid 19, dovolím si připomenout několik zásad pro návštěvu výukových prostor ZUŠ včetně pracoviště na DPS:

1. Ve společných prostorách školy se zdržujte jen nezbytně nutnou dobu, používejte respirátory, dezinfikujte si ruce.

2. Pokud je žák v izolaci nebo v karanténě,

neposílejte ho ani do ZUŠ – po domluvě s pedagogem může výuka proběhnout distančně.

3. Pokud má žák příznaky respiračních onemocnění, z preventivních důvodů mohou pedagogové odmítnout prezenční výuku.

Zaměstnanci ZUŠ respektují všechna hygienická opatření, která jsou nutná pro provoz škol. V případě podezření na infekci jsou okamžitě převedeni na práci z domova. Z těchto důvodů může docházet k menším operativním změnám v rozvrhu a v organizaci práce školy. Pokud dojde k zásadnějšímu omezení výuky, informujeme žáky a zákonné zástupce prostřednictvím emailů a našeho webu zusvelka.cz.

V případě nejasností mě kontaktujte e-mailem na zus.velka@tiscali.cz nebo na tel. 777 801 484.

Petr Pavlinec, ředitel

Halloween v šenku

V sobotu 23. října se v Hornáckém šenku uskutečnil již pátý ročník soutěže o putovní pohár o nejhezčí vydlabanou dýni. Chladnější počasí ani zhoršující se epidemiologické podmínky veřejnost neodradily a po roční odmlce se akce zúčastnily na dvě desítky soutěžních týmů. Pořadatelé měli v letošním roce nečekané potíže se zajištěním dýní do soutěže, protože ty se na Hornácku z důvodů špatných klimatických podmínek na jaře neurodily. Dýně se nakonec podařilo zajistit v Blatnici pod svatým Antonínkem.

Účastníci si vedle samotného vyřezávání dýní mohli také vyrobit vlastní svíčku a k dispozici bylo i drobné občerstvení. V soutěži o nejlepší dýni se na třetím místě

umístila rodina Botkova, na druhém rodina Šťastných a vítězem se stali Kozumplíkoví. Rodina Kozumplíkova se tak zařadila mezi předchozí vítěze putovního poháru, kterými byli Motyčkoví (2016), Ptáčnickovi

(2017), Petruchovi (2018) a Mičkoví (2019). V doplňkové soutěži o nejhezčí halloween-skou masku zvítězili Marek Šťastný a Adélka Schwarzová, kteří přišli v maskách komárů.

Spolek pro Velkou

Už jsem dohodovat...

Dramatické společenské události loňského roku byly příčinou, že tradiční hodo-vé zpívání se v obvyklém říjnovém termínu neuskutečnilo. S nadějí, napětím a také (ne) patrnou dávkou obav se pořadatelé pustili do organizování zpívání letošního. Aby riziko případného nekonání se bylo omeze-no na minimum, rozhodli se organizátoři pozvat tentokrát výhradně mužské sbory z Hornácka. Dobrý nápad, který by se jistě mohl stát inspirací i do budoucna.

Samotný průběh večera ve velickém kulturním stánku nabídl možnost aktuál-ního srovnání současné úrovně mužského zpěvu hornáckých sborů z Lipova, Louky, Malé a Hrubé Vrbky a pořádajícího domá-cího z Velké (mužský sbor z Kuželova se na poslední chvíli omluvil). Předvedené výko-ny prokázaly, že tato svérázná folklorní kategorie má být pořád na co pyšná. Kde se přece jenom hlas trochu zachvěl, nahra-dily je elán a nadšení a výsledný umělecký

dojem byl více než potěšující. Aby těch několik málo platících diváků přece jenom mělo nějakou změnu, bylo oživením pro-gramu vystoupení ženského sboru z Velké a souboru Retro Velička. Zpívání a tance provázela CM Jožky Staši a CM Jarka Miš-keříka. Po ukončení programu následovala bezprostřední volná zábava za doprovodu Stašovy muziky.

Co se příliš nepovedlo, byla mizivá účast návštěvníků. Na velmi zdařilém odpoled-ním jarmaku jich bylo nepoměrně více, než v samotném sále večer. Stálo by asi za úvahu, proč k takové situaci došlo a dochá-zí (a že to v případě pořádání podobných folklorních akcí nebylo ve Velké nad Velič-kou poprvé!). Příčinou může být například špatná propagace (což v tomto případě můžeme vyloučit), nevlídné počasí (pravda, trochu foukalo, ale to žádného příznivce folkloru přece nemůže odradit), nezájem o folklor vůbec (a kdeže potom je „pověstná“

tradice sahající kamsi do daleké minulosti?), nebo obyčejná lenost obyvatel zdejšího centra regionu, podpořená banálními, hloupými, ba až nevkusem oplývajícími pořady uřvaných televizních programů. O nějaké „kulturní solidaritě“ s nadšenci, kteří folkloru a tradici našich předků věnují svůj

volný čas a jsou vděční za každého návštěvníka, netřeba ani hovořit.

Tak, milí příznivci folkloru – co příští rok? Půjdem! Půjdete také?

*Za Hornácký mužský sbor
z Velké nad Veličkou František Šalé
Foto Fratišek Gajovský*

NEŽÍT NADARMO

Josef Korejz Blatinský

Pavel Foltýn, Anna Zelinger, Luděk Mikáč 4. část

„Muzeum Velká nad Veličkou asi 1951“ je poznámka na pohlednici nalezené v pozůstalosti malíře, kronikáře, řezbáře, dokumentaristy a bohémského dobrodruha Josefa Korejze Blatinského, kterému bylo věnováno dosud 16 stran letošních velických zpravodajů.

Máme také zajímavé srovnání maleb paní Rumíškové z Velké, malované Cyrilem Mandelem (foto vlevo), jehož originál (2. foto) si Blatinský zachytil a podobnou Veličanku stejného jména o půl století později maloval i dokumentoval doma, či cestou do kostela. (3. a 4. fotografie a barevný obraz na následující straně).

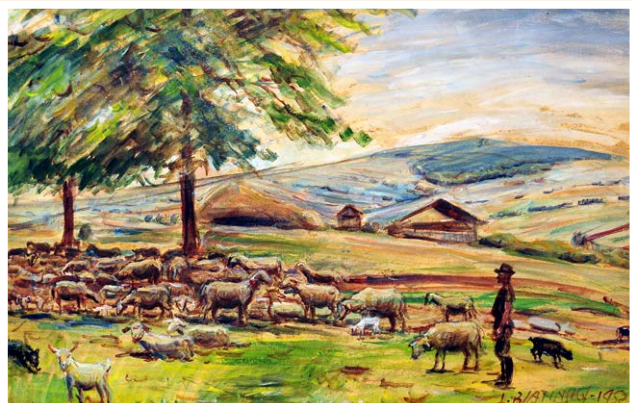

„*Rumíšci*“ napsané na rubech všech snímků (nahore) dokládá, že i v této rodině Blatinský našel porozumění a podporu k tvorbě. Vyobrazené paní Anně, pamatující Blatinského, přejeme pevné zdraví, hodně štěstí a radosti z překvapivého „mostu do minulosti“, který se díky ní a pamětihodnostem na Blatinského, podařil vytvořit.

Obrázky ponechané v místě vzniku si autor často dokumentoval, díky čemuž můžeme s jistotou říci, že na Hornácku vytvořil Blatinský minimálně 100 především portrétních akvarelů. Jaký je jejich osud, víme jen částečně. Respektujeme zdrženlivost majitelů děl, ale naše zvědavost po historkách pamětníků je velká. Blatinského akvarely nedosahují věhlasu jiných „Mistrů“ Hornácka a kvalita fotografií odpovídá levnému fotoaparátu té doby, ale jeho práce má především velkou hodnotu dokumentační.

Ze sbírek obce Javornice – Blatinského rodiště, je obraz stáda ovcí nad Velkou a přadlena. Fotodokument z pastviny publikovaný v předchozím zpravodaji čtenáři nekomentovali, tudíž o něm nevíme více.

„Svajba u Buláňů“ expresivně zachycená podle snímku vypovídá o nutkání autora vyhotovit působivý okamžik barevně. Barva a štětec jsou Blatinského výrazový prostředek a snímek pouze inspirativní předloha. Spojení fotografie, malby a místa vzniku uskutečňujeme v projektu „Nežít nadarmo“ tak trochu za pochodu, jako následující série směsi svatebních a akčních fašankových snímků převážně v pohybu.

V Blatinského fotografické pozůstalosti zůstane při prohlížení snímků mnoho otazníků. I když víme, že jde o dívky z Velké, netušíme, o které jde a co je při Veličce jejich zájmem. Na snímku z Velehradu ještě obtížněji zjistíme, koho Blatinský zachytil. Galerie je o to pestřejší, že Blatinský dovedl spoluputovat třeba s Veličany autobusem na Myjavu.

Tetky na plácku, návštěvníci velického muzea a stařík s makovicemi, to jsou záběry ze stejného negativu zachycujícího dění ve Velké, odjezd na myjavské folklorní slavnosti a jejich průběh. Průsvity perforace filmu jsou fototřešinkou nalezeného dokumentu.

Soubory z Hornácka účinkující při slavnostech ve Strážnici, nebo věřící putující na Velehrad, jako na jiných momentkách Blatinského, nejsou nijak strojené. Nadšení střídá únava, to je přirozená podoba prožitků nadaného mládí. Je milé vám je zprostředkovat.

Široký obrazový návrat do „naší“ minulosti tvorbou Josefa Korejze Blatinského mohl být uskutečněn díky přívětivé obci Velká nad Veličkou a velké obětavosti Ludka Mikáče při zpracování negativů. Expedice po stopách tvůrce a zachování hornáckého expozičního celku se zdařila přičiněním Aničky Zelinger, díky níž se dočkáme Blatinského výstavy na Hornácku. Poděkování patří také všem pozorným čtenářům a pisatelům, kteří obohatili databázi projektu.

Život protknutý krojovou krásou

100. výročí narození vyšivačky Kateřiny Sekerkové

Kateřina Sekerková se narodila do prosté velické rolnické rodiny na Dolním konci č. p. 13 na Silvestra roku 1921. Když šel otec na faru ohlásit její narození, pan farář měl již uzavřené knihy a s důvodem, že bude alespoň „o rok mladší“, ji zapsal až s datem 1. 1. 1922. A když se říká, že datum, ba i hodina narození předurčuje lidský osud, třeba se tak nechtěně stal její sudičkou a vložil jí do budoucího života tak bohatý a naplněný čas.

Její maminka, rozená Štahlíková, pocházela ze starého zpěvného rodu Mičků, otec byl obdivovatelem a zapisovatelem hornáckých sedláckých a lidové slovesnosti (pověstí, pohádek, příběhů...). Po obou asi získala do vínku lásku k hornáckým tradicím a vypravěčský i řemeslný um. Často vzpomínala na svého pana učitele Rudolfa Kynčla, který vyzýval své žáky, aby mu nosili napsané místní pověsti a vyprávění. Ona tak od otce přinesla sepsanou jednu z nejznámějších velických pověstí *O katové hrušce*, která se dochovala dodnes možná díky nim.

Teta Kateřina, jak ji mnozí nazývali, měla staršího bratra Josefa, který pracoval jako vodohospodář, ale uměl udělat mnohé výrobky ze dřeva (kroužky na vyšívání, náramky, hračky...), které se pak prodávaly často na jarmaku při Hornáckých slavnostech. Sestra Anna, provdaná za Martina Petříka, uměla jako jedna z mála žen sešít

mužské krojové košele. A i mladší sestra Alžběta byla velmi zručnou vyšivačkou.

„Jelikož nebylo v době mého dětství žádného přebytku, vedli nás rodiče k poctivé práci, díky jim za to. Moje babička šila krojové košile a rukávce, proto již ve 13 letech jsem vyšila první košelu, ona ji sešila a jaká radost, měla jsem peníze, 5 korun. Náročnější

vzory jsem šila až po vyjítí ze školy. Pak jsem šla sloužit.“ Po návratu ze služby v Brně si ji vybrala vyšivačka Anna Slováková – Hadačová (č. p. 17), aby se u ní začala učit šít kordule, lajble a kabátky. Podle vzpomínek tety Sekerkové byla velmi šikovná na práci a uměla i pochválit a povzbudit, a tak na ni po celý život s láskou a vděčností vzpomínala. Od tetičky Mackové (č. p. 1) se naučila vázat šatky *hore* i *dole konce*. Od té doby jich spolu s dívčím hleděním k církevním slavnostem i folklorním vystoupením uvázala desítky, možná i stovky. Ona pak tyto schopnosti předávala dál děvčatům z nově vznikajícího souboru Velička.

Během svého mládí byla svědkem úmrtí všech významných velických mužů – krajčírů poloviny 20. století, kteří šili nohavice, modré i bílé pruceky, kabáty. Začala se to od nich pomalu učit a na ledasco si v této náročné rukodělné práci musela přijít sama. Vzpomínala na učení u Martina

Mlýnka nebo Martina Čajky. Spolu se sousedem Kuchyňkou také sepsala všechny krojové krejčí, včetně data jejich narození, úmrtí a čísla domu, od roku 1870. Na konci 20. století již ale zůstala pro okolí sama a byla jedinou krojovou krajčírkou. Sice se v kroji již chodilo jen o svátcích a do kostela, nebo je mladí lidé oblékali při různých folklorních pořadech, krojů bylo ale potřeba stále. S vidinou možného zániku této obrovsky bohaté krojové škály sepsala pro Veličany, ale i okolní muzea všechny krojové varianty z Velké, aby se tato vědomost uchovala. Ona byla tím, kdo přesně věděl, kterou neděli se má jít v jaké barvě výšivky, v jakém šátku, co je komunitou církevní zakázáno, nebo společenstvím obce ještě

tolerováno. Její zápisy sloužily jako základní zdroj informací pro knihu *Kroje horňácké obce Velká nad Veličkou* (Častová, V. – Galečková, R. – Petříková, M., 2000 a II. vydání 2008).

Od roku 1950 byla zaměstnána v Kordárně, kde byla i členkou závodního výboru a jeho pokladní. Pět let byla na pozici pokladní také ve Svazu zahrádkářů a devět let v družstevní prádelně. „Nelituji času, který jsem pro toto a lidi udělala,“ napsala ve svých pamětech teta Sekerková. Celý život byla mezi lidmi a to ji naplňovalo. Od mládí byla členkou Orla, kde hrávala divadlo ještě v sále v hospodě Na staré poště na náměstí. Účastnila se dožíněk a spolu s M. Holým, J. Zemanem, J. Hrbáčkem a M. Žalmánkem zakládala v roce 1953 sobotní

fašankové večery. Ty probíhaly nejdříve v Kordárně v sále jídelny a pak v kulturním domě. Ona měla po celé ta léta na starosti výzdobu sálu a velmi si považovala své úlohy při vítání hostů. Často vzpomínala na hosty ze širokého okolí, kteří ocenili její práci pochvalnými slovy. Dlouhá léta pracovala ve výboru Horňáckých slavností a Mladého Horňáčka. Při 750. výročí obce v roce 1978 byla pověřena organizací průvodu obcí, kde se snažila ukázat všechny varianty horňáckého kroje. V roce 1983 organizovala také krojovou přehlídku pro Zdenku Jelínkovou na festival do Strážnice. O našich krojích vyprávěla v brněnském rozhlasovém pořadu herce Lubora Tokoše *Dvěře dokořán*. Pro televizi uspořádala na

Strážné hůrce přehlídku krojů nebo účinkovala v pořadu *Zlatá jehlička* (1974, režie Kuba Jureček). S radostí pracovala pro pořady profesora Dušana Holého a Zdenky Jelínkové. V její pozůstalosti se dochovala četná korespondence svědčící o ocenění jejího odborného přehledu a organizačních schopností. I když byla prostou ženou bez škol a znalostí velkého světa, byla přítelkyní a důvěrníci mnoha osobnostem. Se Zdenkou Jelínkovou, ale i výtvarnicí Kornélií Němečkovou se spojovalo i dlouholeté přátelství a vzájemná úcta. Podkrovní místnost v jejich domě na Závodí byla nutnou zastávkou při každých slavnostech pro mnoho milovníků hornáckého folkloru, ale i umělců, etnografů a novinářů.

Spolupracovala poradenstvím ale i systematickým doplňováním sbírek muzeím v Uherském Hradišti, Veselí nad Moravou nebo Kyjově. Kromě nabrání fěrtochu uměla ušít kompletní ženský i mužský kroj, a tak není divu, že vedle místních souborů,

jakými jsou Veličánek, Velička, Lipovjan, muzika Martina Hrbáče a Ležhory, dechová hudba Veličanka a jiné, dodnes nosí její kroje také ve Slováckém krúžku v Brně, ve Vonicích ve Zlíně, v Břeclavi. Pyšná byla také na výtvary do Německa, Francie, Rakouska i Austrálie. Její první kroj do zahraničí odešel již v roce 1939, a to kompletní ženský kroj do Ameriky. Byla také krajčírkou krojů pro sousední regiony – nohavice a prucleky do Turej Lúky, kordulky do Kyjova.

„Bylo toho dost za těch mnoho roků. Mám radost, že jsem posloužila lidem. Všechno jsem dělala ráda, ale největší radost pro mě je, když ještě aspoň trochu můžu šít. Jenže sil ubývá, roků přibývá, takže pomalu končíme a často vzpomínáme, jak jsme večer ještě na ulici chlapci i děvčata po práci zpívali, na různé taškařiny i na práci, kterou jsme museli udělat. Práce, radost i žalost, vše potřebné k životu,“ napsala ve svém životopise několik let před svou smrtí, která ji zaskočila 30. 3. 2004.

*S láskou a poděkováním
Magdalena Maňáková*

Lékař němé tváře

MVDr. Josef Ovečka (24. 3. 1925 – 15. 2. 1997)

Třetím lékařem, který v minulosti žil ve Školní ulici, byl MVDr. Josef Ovečka, o němž Majstr Jožena Kubík pro jeho lidský přístup a celoživotní lásku k přírodě a zvířatům prohlásil, že je „doktor němé tváře“.

Rod doktora Josefa Ovečky pocházel ze zemědělské rodiny v Litencích. Již zde se tak formoval jeho vztah k přírodě a zvířatům. V 50. letech však byl jejich majetek

znárodněn. Po maturitě na gymnáziu v Kroměříži nastoupil nejdříve studium lesnické fakulty Mendelovy zemědělské univerzity v Brně a teprve později přestoupil na Vysokou školu veterinární v Brně.

Své první místo po dokončení studií získal ve Veselí nad Moravou na veterinární správě, která sídlila na místním zámku. Jednalo se však spíše o kancelářskou práci.

Doktora Ovečku to však lákalo do terénu k živým tvorům. A tak byl 5. 9. 1951 jmenován obvodním zvěrolékařem pro region Hornácka. Svou kancelář měl ve starých „německých barácích“, které stály v místech, kde se dnes nachází sportovní hala. Na výjezdy jezdil s doktorem Ovečkou také hrobník pan Lukeš jako jeho asistent, který také řešil uhynulá zvířata.

Doktor Ovečka byl velmi hodný a citlivý člověk, který se dobře dokázal vžít do situace lidí na Hornácku, pro která byla koza, kráva nebo kůň důležitým zdrojem obživy. Snažil se pro ně proto vždy udělat to nejlepší, co bylo v jeho silách. Prostým lidem a jejich zvířatům byl k dispozici sedm dní v týdnu, 24 hodin denně, což se však následně promítlo také do jeho zdravotního stavu. Problémy se srdcem také způsobily jeho smrt.

Velmi těžce naopak snášel podmínky, které měla zvířata ve velkokapacitních chovech v místních zemědělských družstvech, kde péče o zvířata nebyla z nejlepších. Po svém umístění do Velké se sem brzy přestě-

hoval i s celou rodinou. Manželka Květoslava (19. 9. 1929 – 22. 5. 2021) se stala učitelkou a později ředitelkou závodní mateřské školky a jeslí, která byla zřízena při podniku Rudý říjen (dnes Kordárna plus a.s.), se synem Josefem, praktickým lékařem pro dospělé, který žije v Lipově a dcerou Jarmilou, která učila rovněž v místní mateřské školce. Lásku k přírodě po otci zdědily také jeho děti. Doma vždy měli králíky, slepice, psa, ale také vycvičenou slepici, která s nimi sdílela i domácnost.

Dlouholeté přátelství jej pojilo také s legendárním zpěvákem Lubošem Holým, který u něj zahajoval svou veterinární praxi. Kromě lásky k folkloru jej spojovala také záliba ve vaření.

Doktor Ovečka se svou ženou Květoslavou

Příroda byla celý jeho život, velmi jej přitahovalo i lesnictví. Stal se nimrodem, ale úcta k životu mu bránila zvířata střílet. Aby se přiblížil přírodě, pořídil si ve Filipově chatu Jarmila, kde se často odreagoval při přípravě dřeva na zimu.

Geny lékaře se v rodu Ovečků dědí i v dalších pokoleních. Vnuk Jiří navázal na praxi svého otce Josefa a stal se obvodním lékařem pro dospělé. V medicíně slaví velké úspěchy také další pravnuke MVDr. Josefa Ovečky, Martin Kaleta, který se

již jako student Purkyňova gymnázia ve Strážnici odborně zabývá problematikou mozkové mrtvice, konkrétně subarachnoidálním krvácením na Anatomickém ústavu Lékařské fakulty Masarykovy univerzity v Brně, za které obdržel významné ocenění pro mladé české vědce – Českou hlavičku 2021. V budoucnu by rovněž chtěl studovat medicínu a jednou zachraňovat životy jako lékař.

*Dle vzpomínek MUDr. Josefa Ovečky
a Martina Kuchyňky zapsal Lukáš Pachl*

Prestižní ocenění Česká hlavička

Na konci října porota českých vědců udělila prestižní ocenění Česká hlavička šesti talentovaným studentům. Jedním z nich je 19letý Martin Kaleta z Velké nad Veličkou, který získal ocenění v kategorii Sanitas – „Život a zdraví člověka“ se svou prací „Subarachnoidální krvácení a změny permeability hematoencefalické bariéry při zánětlivé reakci.“ Martin je studentem oktávy Purkyňova gymnázia ve Strážnici a jeho snem je jít ve šlépějích dědečka MUDr. Josefa Ovečky, stát se lékařem.

Martine, k získání ocenění Česká hlavička vedla nelehká cesta. Jak to vlastně začalo?

Začalo to před více než třemi lety, kdy jsem v rámci stipendia získal možnost projít si celou Nemocnici u svaté Anny v Brně (oficiálně se zaměřením na neurologické oddělení. Součástí byla přednáška o mrtvici v rámci projektu „Hodina biologie pro život.“ Tam mi popsali, co je mrtvice, jak

se projevuje a jak jí předcházet. Podrobně mě seznámili s tím, co obnáší cesta pacienta od zjištění prvního příznaku mrtvice do příjezdu do nemocnice. Tato přednáška mě tak nadchla, že mě oslovila přednášející Ing. Hana Maršálková, manažerka projektu Hobit, zda bych se na tomto projektu nechtěl podílet. S nabídkou jsem souhlasil a stal jsem se ambasadorem projektu Hobit (více na www.projekthobit.cz).

Co obnáší stát se ambasadorem tohoto projektu?

V rámci projektu Hobit se zaměřujeme na cévní mozkovou příhodu, čili mrtvici. Děláme přednášky pro veřejnost, školy a seniory. Náš hlavní záměr je rozšíření povědomí o mrtvici a seznámení s jejími příznaky. Velký problém je, že spousta lidí nezná tyto příznaky. Jsou to právě laici, kteří rozhodují o osudu postiženého. První pomoc při mrtvici spočívá pouze v tom, že rozpoznáme její příznaky a okamžitě zavoláme záchranou službu.

Jaké jsou příznaky mrtvice? Jakého příznaku si můžeme ihned všimnout?

Příznaků je hodně, ale ty nejhlavnější, které bychom měli znát všichni, jsou shrnuty v metodě FAST (=rychle), což je slovo složené z anglických slov:

FACE (obličej) – velmi typickým příznakem je **skleslý ústní koutek**.

ARM (paže, ruka) – porucha hybnosti poloviny těla je dalším příznakem. Je nutné požádat pacienta, aby předpažil ruce. Když je nedokáže udržet a jedna mu poklesne, tak se jedná o mrtvici. Stejným způsobem můžeme testovat i nohy.

SPEECH (řeč) – pacient má problémy něco říct, ale také porozumět. Pacienti uvádějí, že mají pocit, že na ně mluvíme nějakým jiným jazykem. Někdy je možné si tento stav splést s opilostí. Toto v každém případě umí vyloučit zdravotnický personál záchranné služby.

Ještě zde musím zmínit poruchu vidění, kdy dochází k výpadku zorného pole. Pacienti uvádějí, že vidí mlhavě či mají drobné hvězdičky před očima.

TIME (čas) – čas je v tomto případě nejdůležitější! Jakmile příznaky rozpoznáme, ihned voláme záchranku, aby se postižený

dostal co nejdříve do nemocnice. Zde je důležité říct, že pacienta v žádném případě nesmíme vozit sami. Ne každá nemocnice je na mrtvici zařízená. Zdravotnický personál se spojí s nemocnicí, která je na to specializovaná a umí mrtvici léčit. Zde se na pacienta připraví tak, aby jeho přijetí trvalo maximálně 10 minut od příjezdu až po chirurgické zprůchodnění ucpané cévy. Příjezd pacienta v co nejkratším čase do specializované nemocnice může zachránit nejen jeho život, ale může také významně snížit následky mrtvice. Nejhorší je, když postižený, či jeho okolí toto často podcení a řeknou si, že do rána počkají, že se to určitě zlepší. To už je ale pozdě a pacient se v lepším případě probudí s ochrnutou polovinou těla.

V tvé práci jsi se ale zaměřil na vzácnější typ mrtvice?

Ano, tyto příznaky, které jsem uvedl, jsou typické pro **ischemickou mrtvici**, kdy se uzavře tepna v mozku a dochází k odumírání části mozku, kam neproudí krev a nedochází k oksyličování. Touto mrtvici je postiženo 85 % pacientů. Já se zaměřuji na méně častou, ale o to závažnější **hemoragickou mrtvici**, což je krvácivá mrtvice, kdy céva praskne a dochází ke krvácení do mozku. Zde je typickým příznakem **obrovská bolest hlavy**. To je dáno tím, jak krev utlačuje mozek. Pacienti uvádějí, že tak obrovskou bolest hlavy nikdy nezažili. Naším výzkumem se snažíme napomoci tomu, aby byly následky krvácení co nejmenší. Pokud můj výzkum pomůže k záchraně jediného člověka, budu nesmírně šťastný.

Letos v červnu jsi se se svou prací umístil na 4. místě ve finále celostátního kola soutěže SOČ (Středoškolská odborná činnost). Tato soutěž předcházela soutěži České hlavičky?

SOČ je soutěž pro středoškoláky, kteří se chtějí zapojit do výzkumu. Zde jsem prezentoval svou práci a v krajském kole jsem se umístil na 2. místě v oblasti zdravotnictví. Postoupil jsem do celostátního kola, kde jsem získal 4. místo. Toto umístění mě nominovalo na České hlavičky v kategorii Sanitas, kde jsem byl vybrán mezi tři práce z republiky, které postoupily do užšího výběru. Následovala obhajoba mojí práce před porotou 14 profesorů medicíny v Praze. Se svou prací jsem v kategorii Sanitas zvítězil.

Můžeš popsat náplň své práce?

Od ledna loňského roku jsem začal spolupracovat na výzkumu mozku pod vedením přednosty Anatomického ústavu Lékařské fakulty Masarykovy univerzity doc. MUDr. Marka Joukala, Ph.D. První půlrok jsem strávil studiem neuroanatomie, abych znal správné funkce mozku a následně pochopil jeho změny při subarachnoidálním krvácení a vzniku následných patologií. Teprve pak došlo na prak-

tickou část, kdy jsem se přesunul na operační sály a začal dělat operace laboratorních zvířat. My jsme se zaměřili na okamžik, kdy pacient dostane krvácivou mrtvici a na průběh změn v postižené části mozku v následujících 14 dnech. Naším záměrem je napomoci tomu, aby se následky krvácivé mrtvice snížily nebo se úplně eliminovaly. Bohužel v současné době jsou tyto následky fatální a ve většině případů končí smrtí.

Jak tento výzkum probíhal?

Po operaci následovala příprava mozků potkanů postižených mrtvicí nejprve nabarvením speciálními protilátkami. Poté jsem je nařezal karyostatem na velmi tenké řezy a umístil na podložní sklička. S mikroskopem jsem strávil cca 90 % času analýzou vzorků mozků se zaměřením na cévy a jejich poškození. Výsledky jsme s docentem Joukalem statisticky vyhodnotili, následně jsem je zpracoval a vyvodil závěr. Tyto výsledky jsme publikovali a ve výzkumu stále pokračujeme.

Můžeš nám přiblížit vaše zjištění?

Zaměřil jsem se na prozánětlivý cytokin TNF a zjistil jsem, že při zvýšení nitrolebního tlaku na mozek dochází k masivní expresi zánětu. K této zánětlivé reakci přitom došlo i poté, kdy jsem aplikoval místo krve umělý mozkomíšní mok. Tím pádem nám spustil zánět jen tento fyzikální faktor, který zároveň silně poškodil pro mozek naprosto zásadní hematoencefalickou bariéru, což je vlastně unikátní zjištění, protože zánět je pro mozek vždy problém. Spouští totiž řadu dalších patofyziologií, které se snažíme potlačit.

Tato činnost musí být časově velmi náročná, máš čas na své koníčky?

V první řadě musím říct, že mě výzkum mozku a myšlenka, že můžu pomoci druhým, neskutečně naplňuje. Ve volném čase rád hraji tenis, sportuji, a jako myslivec miluji péči o zvěř a přírodu. Mám dva psy, se kterými trávím hodně času. Miluji hud-

bu, 11 let jsem chodil na klavír, od malička hraji na kytaru, s folklorem a cimbálkou jsem před lety začal jako basista, teď si čas od času zahraju s Kubíkama.

A jaké jsou tvé životní cíle a sny?

Chtěl bych pomáhat lidem, proto chci jít studovat medicínu, ve které vidím ideální skloubení výzkumu a pomoci. Hlavně bych chtěl být lékařem v klinické praxi, abych mohl přímo pomáhat lidem, ale na druhou stranu bych chtěl zůstat i v té výzkumné části, protože výzkum je právě to, co posouvá medicínu dál, to, co nám umožní zachránit mnohem více pacientů... Mám úžasnou rodinu, která mě ve všem podporuje. Mým velkým vzorem je můj dědeček Josef Ovečka, kterého jeho práce celý život baví a dělá ji moc rád. Chtěl bych být alespoň tak dobrý jako je on.

K získaným oceněním blahopřejeme a přejeme hodně úspěchů ve studiu a v osobním životě!

Lenka Slováková, redakce

Házená

Házenkářská sezona 2021/2022 pro velické házenkářky začala v září zápasy Jiho-moravské ligy mladších a starších žaček. V minulých letech patřila naše děvčata mezi nejlepší týmy v lize a pro tu aktuální sezonu byl stanovený jednoznačný cíl – titul alespoň v jedné kategorii. Čekali jsme tuhý boj s tradičně silnými soupeři z okolí Brna, ale vše je nakonec úplně jinak. Naše družstva v současné době nemají v Jihomoravské lize konkurenci a zápasy vyhrávají o 20 i 30 branek. Obě dvě naše družstva tedy po podzimní části ligy drží suverénní

první místa a do jarní části budou vstupovat jako jasné favoritky na vítězství v obou kategoriích. Také jejich skóre z odehraných zápasů je více než vypovídající. Starší žačky v 8 ligových zápasech nastřílely 321 branek a jen 88 jich dostaly (tj. průměrně 40 vstřelených branek za zápas). Mladší žačky v 6 zápasech nastřílely 212 branek a dostaly jich jen 57.

Mimo ligové zápasy hrají naše týmy i turnaje. První dva se odehrály doma, ve Velké nad Veličkou. Na turnaj starších žaček přijeli soupeři z Prahy, Plzně, Písku,

Olomouce a Zlína. Zápasy byly velmi vyrovnané a mezi nejlepšími týmy rozhodovalo až skóre, které nakonec určilo domácímu týmu třetí místo. Zvítězil tým HC Háje Praha, druhý skončil tým DHC Plzeň B. Další domácí turnaj sehrály mladší žačky, mimo domácího týmu zde hráli také dívky Handball PSG Zlín dívky, Handball PSG Zlín kluci, SK Žeravice a HK Slávia Sereď. I přes neúplný kádr si naše děvčata s turnajem poradila velmi dobře a jako jedinému týmu s plným bodovým ziskem jim nakonec cinkalo zlato. O druhé a třetí místo svedli

tuhý boj Handball PSG Zlín kluci (2. místo) a HK Slávia Sereď (3. místo). Na další turnaje odjely holky do Pardubic (mladší žačky) a Veselí nad Moravou (starší žačky). Mladší vybojovaly v Pardubicích zasloužené první místo, starší ve Veselí skončily na místě druhém, když nestačily pouze na vítězný TJ Sokol Písek. Mimo další turnaje (např. Písek, Olomouc, Praha), nás ještě přes zimu čeká náročná celorepubliková soutěž „Žákovská liga“, ve které se utkají nejlepší družstva z celé ČR o titul „Mistr České republiky v házené starších žákyň

pro soutěžní ročník 2021/2022“. První z turnajů této ligy by měl proběhnout v době mezi uzávěrkou a vydáním zpravodaje přibližně u nás, ve velické hale.

A nesmíme zapomenout ani na ty úplně nejmenší. Naše minižačky, pod vedením svých trenérek, poctivě několikrát týdně trénují a o víkendech pravidelně jezdí na Jihomoravské turnaje minižactva. Zde se ještě výsledky nepočítají, daleko důležitější je hra samotná, učení se správných herních návyků a tím nejdůležitějším je radost ze hry. Každopádně holky ukazují, že nám ve Velké roste další generace výborných házenkářek.

Zastoupení máme i na krajské úrovni. Hned šest našich starších žaček (ročník 2007–2008) se pravidelně účastní výběrových kempů talentované mládeže Jihomoravského kraje a také byly nominovány i na přípravné zápasy s výběry Olomouckého a Středočeského kraje, které se odehrály 23. 11. 2021 v Brně-Bohunicích. Jedna z našich hráček si už v tuto dobu díky svým skvělým výkonům zajistila i účast na celorepublikovém výběrovém kempu házenkářských talentů, který se uskuteční v Nymburku v lednu 2022.

Závěrem gratulujeme hráčkám k pěkným sportovním výkonům a děkujeme jim za vynikající reprezentaci nejen našeho klubu, ale i naší obce. Chtěli bychom také poděkovat trenérům a funkcionářům za jejich obětavou a trpělivou práci, děkujeme i rodičům, kteří se zapojují do činnosti klubu, především za pomoc při organizování turnajů. Přejeme Vám všem klidné prožití vánočních svátků a vše NEJ v novém roce 2022.

Za velickou házenou Zdeněk Janků

Oslavy 140 let založení SDH Velká nad Veličkou

Ve dnech 11. a 12. září jsme slavili 140 let od založení našeho sboru, který byl založen v roce 1880. Vlastně jsme tedy slavili 141 let, protože oslavy byly odloženy z minulého roku. Program oslav začal v sobotu na kulturním domě slavnostní členskou schůzí s následným posezením pro pozvané hosty. Nedělní program pro veřejnost proběhl na velickém náměstí. Po zahájení ve 14 hodin bylo posvěceno naše nové zásahové vozidlo T 815-7 a z rukou krajské starostky Sdružení hasičů Jihomoravského kraje Zdeňky Jandové, byla našemu sboru předána slavnostní stuha k praporu. Pro diváky byly připraveny tyto ukázky: vyprošťování osob z vozidla při havárii (hasiči ze stanice ve Veselí nad Moravou), hasičský automobilový žebřík, slaňování a práce ve výškách (hasiči z hodonínské stanice). Také byly ke zhlédnutí

dvě ukázky práce policie při zadržení ozbrojené osoby a možnost prohlédnout si vystavené policejní vybavení. Ukázku hašení obstarali hasiči z naší výjezdové jednotky a předvedli, jak to vypadá (a dopadá), když se v kuchyni do hořícího oleje nalije voda. Celou kuchyň se tímto sice zapálit nepodařilo, ale ukázka to byla více než názorná. A nakonec i ta kuchyň shořela. Po celou dobu byla možnost prohlédnout si hasičskou techniku historickou i současnou, celkem se jednalo o 19 kusů. Současně s programem na náměstí jste v prostorách obecního úřadu mohli vidět výstavu fotografií a historických dokumentů se vztahem k velickým hasičům. Pro děti byla k dispozici naučná a zábavná hra Hasík, do které se zapojil velký počet dětí, téměř 100. Na závěr přes náměstí jela spanilá jízda všech zúčastněných vozidel a členové naší výjezdové sku-

piny předvedli naši novou cisternu T 815-7. Děkujeme všem, kteří jste přišli slavit s námi a také těm, kteří nám pomohli tyto oslavy uspořádat. Byla to velká spousta lidí – vyjmenovávat si je netroufnu, protože bych nechtěl na někoho zapomenout.

Díky Vám všem. Těšíme se na další setkání, třeba na hasičském plese, který se bude konat 22. 1. 2022. Závěrem mi dovolu- te za nás hasiče, popřát Vám klidné prožití vánočních svátků a dobrý vstup do nového roku 2022.

Za velické hasiče Zdeněk Janků

Foto Petra Štátná

Vatra republiky

Letos poprvé jsme se ve Velké nad Veličkou zapojili akce nazvané „Vatra republiky“. Akce se konala v předvečer státního svátku 103. výročí založení Československa. Nebyla to jen „velická“ akce. Vatry v tento den vzplály i na dalších místech v ČR, v našem okolí např. v Blatnici, Tvarožné Lhotě, Tasově, Vnorovech. Ve Velké akci společně uspořádali SDH Velká nad Veličkou, Obec Velká nad Veličkou a Kulturní dům Velká nad Veličkou.

Historie této vatry sahá až do roku 1935, kdy Sbor dobrovolných hasičů v Lánech

přišel s návrhem, že na počest 85. narozenin prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka zazní po celé republice v 19.00 hodin hasičské trubky a následně pak ve všech obcích, kde fungují hasičské sbory, vzplanou připravené „Masarykovy vatry“. Tyto vatry se poté každoročně zapalovaly až do začátku druhé světové války, kdy byla jejich tradice přerušena. V roce 2001 tuto tradici opět obnovili lánští hasiči a od roku 2008 se přidávají další hasičské sbory napříč celou ČR.

U nás vatra vzplála na symbolickém místě. Na Strážné hůrce, kde v dobách dávno

minulých naši předkové taktéž zapalovali vetry, aby signálním ohněm varovali obyvatelé nejen Velké nad Veličkou, ale i okolních obcí, před nájezdy Tatarů a v pozdějších letech i loupeživých tlup protihabsburských

Příprava hranice u řendy Schwarze

povstalců označovaných jako Kurucové. Z těchto dob pochází název Strážná hůrka.

Ve středu 27. 10. 2021 se tedy na Strážné hůrce sešlo cca 300 lidí. Zapálení vatry zahájil starosta obce Ing. Petr Šmidrkal krátkým projevem, po kterém následovalo samotné zapálení vatry. Krásu okamžiku podtrhlo, když zúčastnění začali zpívat naši státní hymnu. Také děti si přišly na své, byly pro ně připraveny špekáčky a čaj, pro dospělé svařák. Opravdu velká účast lidí byla velmi příjemným překvapením, nejen pro organizátory akce a dává do budoucna tušit, že Vatra republiky by se mohla zařadit mezi tradiční každoročně konané akce v obci. Děkujeme všem, kteří jste se zúčastnili.

Za organizátory akce Zdeněk Janků

Foto Lukáš Pachl

S tématem pokousání psem se lze v současné době setkat stále častěji. Je to dáno nárůstem počtu domácích mazlíčků a chovaných psů. Pes při pokousání způsobuje poranění především špičáky a trháky. Podle intenzity stisku čelistí se zranění projevuje jako otisky, oděrky, pohmoždění s krevními výrony nebo jako bodné rány, které jdou kónicky do hloubky. Při slabém stisku čelistí za současného pohybu hlavy zvířete, anebo pohybu oběti, která se snaží vyprostit, vznikají pruhovité oděrky nebo rány připomínající svým vzhledem rány řezné. Prokousne-li pes kůži a nepustí ihned svou oběť uvolněním čelistí, dochází nastalým lomcováním k tržně-zhmožděným, někdy velmi hlubokým ranám až k vytržení tkáně. Rány způsobené chrupem psa bývají velmi rozmanité a mnohdy vícečetné. Při silném stisku čelistí nelze vyloučit ani amputaci především prstů ruky, nosu a ušního boltce. Pokousání větším či velkým a navíc neznámým psem má jako nenadálý útok nepřátelského zvířete silně psychicky traumatizující účinek zejména na děti, ženy a starší osoby.

U starších dětí bývají při napadení psem nejčastěji postiženy končetiny, a to především horní. Při poranění končetin hrozí vznik abscesů a riziko zánětů šlach a kloubů. Druhé místo v četnosti poranění a úrazů způsobených psem zaujímají poranění hlavy a krku, za nimiž následují úrazy trupu.

U dětí do 4 let představují poranění hlavy a krku až 2/3 všech úrazů vzniklých pokousáním psem. Nebezpečná napadení, vedoucí ke smrti, převažují právě u malých dětí, které umírají nejčastěji na poranění hlavy a krku vykrvácením z hlavních tepen.

U dětí bývá častou příčinou poranění nebo pokousání psem jejich aktivní přístup ke psům. Ať již vlastním nebo cizím, snaží se získat, upoutat, vynutit si jejich pozornost, seznámit se s nimi apod. Nejedná se tedy vždy o dráždění nebo dokonce pokus o týrání zvířete.

Jsme-li svědkem útoku psa na člověka na ulici, mimo domov, poskytneme napadenému pomoc. Dbejte i na vlastní bezpečnost, ale v žádném případě od zraněného neodcházejte. Po útoku zjistěte zdravotní stav postiženého, oslovením, dotazem, pohledem zjistíte rozsah poranění, jedná-li se o silné krvácení a rozsáhlé devastační poranění volejte linku 155. Linku 155 volejte i v případě, že si nejste jisti, jaké má napadený poranění. Dispečer(ka) se Vás bude ptát na stav napadeného, adresu, co se stalo, apod. Postupujte dle jejich pokynů. Dispečer(ka) Zdravotnické záchranné služby (ZZS) může taktéž po domluvě s vámi zavolat Policii ČR. Jednak kvůli odchytu psa, nebo pokud majitel psa nespolupracuje. Neváhejte požádat svědky o spolupráci, pokud jsou na místě. Jeden se může věnovat napadenému, (uklidňovat, zajistit tepelný komfort – přikrýt bundou, dekou.) vy můžete řešit hovor s dispečerem. S napadeným čekáte do příjezdu posádky ZZS, ev. Policie ČR.

Pokud máte u sebe pomůcky k ošetření rány, můžete ránu ošetřit.

Pracujte v rukavicích. Ránu po kousnutí důkladně vymyjte teplou vodou a mýdlem, tím se sníží riziko infekce. Ránu opatrně osušte sterilním obvazovým materiálem, přiložte náplast (hotový obvaz), nebo

sterilní krycí obvaz. Nikdy neodstraňujte cizí tělesa.

Pokud rána krvácí, přiložte tlakový obvaz. U rozsáhlých ran platí: nic do nich nesypat a nelít, nedotýkat se rukama. Přiložit pouze sterilní krytí a znehybnit postiženou část těla, je-li to nutné. U rozsáhlých poranění by měl být zajištěn transport ZZS.

U menších poranění není třeba volat ZZS, ale je potřebné vyhledat lékařské ošetření. Odborné lékařské ošetření psiho kousnutí je žádoucí už jen proto, že každá rána způsobená psími zuby je ránou infikovanou.

Hlavně u ran v obličeji a krku je optimální výsledek důležitý pro postiženého z hlediska jeho psychiky. Nejprůzračnější prognózou je ošetření pacienta do 6 hodin po pokousání. Toto se vztahuje na pravděpodobnost infekce a na výsledný vzhled jizev. Pokud se pokousaný dostaví k lékaři 3.–5. den, tj. až v době, kdy má stupňující se obtíže a pokročilý zánětlivý nález s rozšiřováním do okolí a s reakcí v regionálních mízních uzlinách, nebo s rychlým šířením zánětu a flegmóny podél šlach, je stav vážný.

Pokud dojde k amputaci, tak „ukousnutou“ část těla, např. prst, omyjeme od hrubých nečistot, vložíme do čistého igelitového sáčku, který neprodyšně uzavřeme. Tento sáček můžeme vložit do dalšího sáčku s vodou a ledem. Amputovaná část nesmí přijít nikdy přímo do vody, která by jej rozmáčela. Amputát vezměte sebou k lékaři nebo předejte posádce ZZS.

Na traumatologické ambulanci je provedeno definitivní ošetření rány, mohou být nasazena antibiotika, popř. aplikována protitetanová injekce. Ošetřující lékař bude od pokousaného pacienta vyžadovat potvrzení od veterináře, že je pes zdrav a očkovan

proti vzteklině. Tento dokument se oficiálně jmenuje „*Protokol o vyšetření zdravotního stavu zvířete, které poranilo člověka*“ a majitel psa je povinen jej poskytnout poraněnému.

Při pokousání psem je postižený ohrožen vznikem komplikací. Pod drobné komplikace lze zařadit nezávažné infekce. Mezi nejzávažnější komplikace při pokousání psem patří tetanus a vzteklinka.

Pes, který pokousal, nebo jakkoli jinak způsobil otevřené poranění na kůži člověka, musí být do 24 hodin vyšetřen veterinárním lékařem bez ohledu na to, zda byl či nebyl v posledním roce očkovan proti vzteklině. Veterinární lékař poskytne výsledek vyšetření poraněnému, nebo přímo jeho ošetřujícímu lékaři. Za pět dní po prvním vyšetření je nutné provést ještě druhé a poslední vyšetření. Je důležité vyzvat majitele psa, aby ve stanovené 24hodinové lhůtě vyhledal veterináře. Pokud chovatel (majitel) psa nesplní uvedenou povinnost, je nutné tuto skutečnost ohlásit příslušné okresní veterinární správě, která ve správním řízení společně s Policií ČR provede další opatření (předvedení chovatele/majitele). Pokud bylo zvíře usmrceno, je nezbytné zajistit jeho laboratorní vyšetření na vzteklinu. Toto vyšetření provádí specializované laboratoře státních veterinárních ústavů v Liberci, Praze a Olomouci.

OŠETŘENÍ NA INFEKČNÍM ODDĚLENÍ

Nedaří-li se útočného psa najít do 24 hodin, je napadený hospitalizován na infekčním oddělení a podstupuje léčbu – postexpozici očkování (vakcinace při podezření na kontakt s nákazou). Hospitalizace trvá zpravidla 4 dny. O pokousání psem se zaji-

má také hygienická stanice – a to především, zda přišlo vyšetření o zvířeti.

Vzteklina – je onemocnění zvířat přenosné na člověka. Virus vztekliny je vylučován slinami nakaženého zvířete. Inkubační doba se udává 2–8 týdnů, může trvat i déle. U člověka se onemocnění projevuje postižením centrálního nervového systému. Po fázi únavy, psychomotorických změn a teplot vznikají bolestivé křeče polykacího svalstva a svalstva hrtanu. Vždy končí smrtí.

ZVLÁŠTNÍ OCHRANA PROTI VZTEKLINĚ

Chovatelům (majitelům) psů je uloženo několik speciálních povinností. Chovatel (majitel) musí především zajistit, aby byli psi ve stáří od 3 měsíců do 6 měsíců a poté vždy jednou za rok, očkovaní proti vzteklině. V případě, že neočkované zvíře poranilo člověka, nebo s ním přišlo do přímého kontaktu způsobem nebo za okolností, které mohou vyvolávat podezření z onemocnění vzteklinou, musí chovatel (majitel) útočného psa zajistit, aby bylo zvíře neprodleně veterinárně vyšetřeno.

ZODPOVĚDNOST MAJITELE PSA

Nový občanský zákoník platí od 1. 1. 2014 a upravuje odpovědnost za škodu způsobenou zvířetem. Primárně za zvíře odpovídá jeho vlastník. Škodu nahradí vždy majitel zvířete. Nebere se ohled na to, zda bylo pod jeho dozorem, nebo zvíře někomu svěřil, zatoulalo se, nebo uprchlo. K povinnosti uhradit škodu není nutné zavinění vlastníka, právní úpravou je dána jeho povinnost zabezpečit zvíře, aby k žádné újmě nedošlo.

Tak jako u značné části onemocnění či úrazů i zde je nutná prevence. Mimo zdravotní následky je nutné brát na zřetel jak psychickou újmu, tak i následné ekonomické zatížení jak napadeného (léčba, pracovní neschopnost apod.) tak i chovatele. Předcházení napadení psem, porozumění jeho chování, způsoby jak se vyhnout útoku byly popsány v minulém zpravodaji.

*Mgr. Bc. Pavlíková Marcela
Záchranář*

Adventní putování 2021

Milí Veličané,

nastal nám po roce opět očekávaný advent. Mnozí jsme se těšili na návrat do normální předvánoční pohody, ale bohužel ani letos neproběhne spousta z plánovaných předvánočních akcí. Rozhodli jsme se proto, že stejně jako vloni zorganizujeme **adventní putování obcí**.

Od 1. do 24. 12. se budou postupně rozsvěcovat nazdobená okna s číslem daného dne, jako by se otevírala okénka v obrázkovém adventním kalendáři. Vy tak budete mít možnost při rodinných procházkách k vánočnímu stromu a betlému, při cestách na návštěvy či bohoslužby nebo při sportování, putovat celý prosinec adventní cestou.

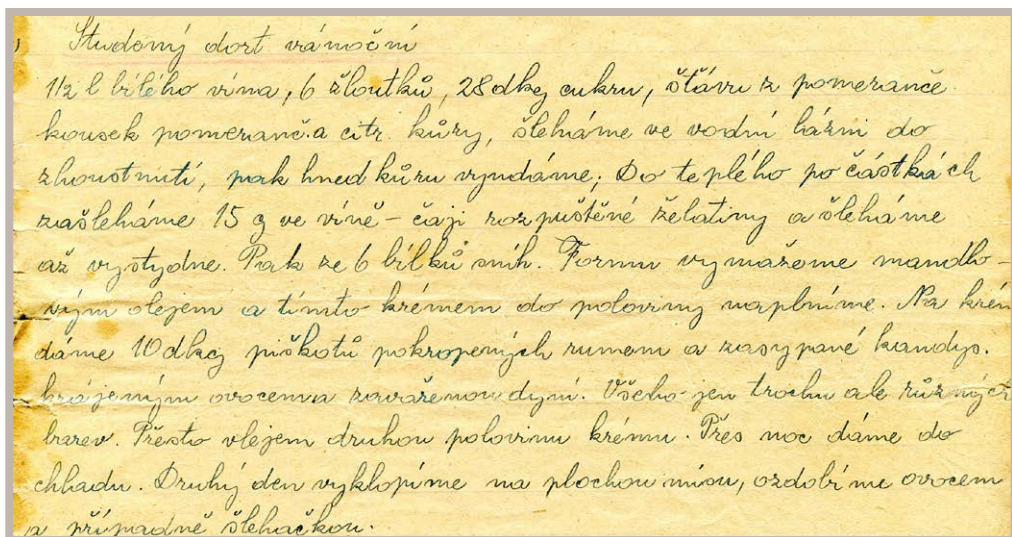
Domy nebudou letos jen v centru obce, ale i ve vzdálenějších ulicích, které také bývají nádherně vyzdobené a stojí za to je

navštívit. Nejsou také popořadě vedle sebe a vy musíte hledat, ve které ulici a na kterém rodinném domě či instituci se toho dne okno rozsvítilo. Okna zůstávají vyzdobená od svého kalendářního dne až do konce vánočních svátků, tak je můžete hledat klidně i několik dní. V polovině měsíce prosince vám opět pomůžeme zveřejňovou mapkou.

Pokud se zapojíte aktivně a pošlete nám fotografii rozsvíceného adventního okna, nebo jen napíšete vaše zážitky z putování na facebookové stránky kulturní komise, nebo vhodíte do schránky domu č. 140 (Zemanovo, vedle bývalé pizzerie) popis adventních oken, která jste na svých procházkách viděli, budete zařazeni do slosování o sladkou novoroční odměnu.

Děkujeme všem, kteří se do naší adventní akce zapojili a vám přejeme příjemně strávený adventní čas.

Magda Maňáková, kulturní komise

Premiéra ochotnického souboru ve Velké

Ve středu 3. listopadu odehrál před vyprodaným hledištěm Kulturního domu ve Velké nad Veličkou premiéru hry *Jako pralidě* divadelní soubor VOSK (Velický ochotnický spolek).

Jednalo se o první vystoupení ochotnického souboru, který chce svou činností navázat na své slavné a úspěšné předchůdce, kteří ve Velké působili až do konce 70. let. Divadelní hra *Jako pralidě* byla dle dochovaných pramenů poslední hrou, kterou zde ochotníci v roce 1979 odehráli a symbolicky se tak stala rovněž první hrou, kterou se uvedl obnovený ochotnický spolek.

Zájemci o činnost ochotnického divadelního souboru se poprvé setkali 29. 2. 2020 a postupně se z jejich řad vytříbil základ pro stávající soubor, který v dnešních dnech čítá 15 členů a má řadu dalších spolupracujících osob. Jednalo se mimo jiné především o Martina Jagoše, Martina Pavlíka nebo

Barboru Kozumplíkovou, kterým je nutno vyslovit velké poděkování za naprosto nezištnou pomoc při práci na výrobě kulís, převozu kulís či výrobě propagačních materiálů.

Přípravu premiéry hry provázelo od počátku mnoho těžkostí. Problematické bylo již samotné získání scénáře hry, který nebyl k dispozici v elektronické podobě a notového zápisu k písni, který se nedochoval vůbec. Scénář přepisovala Martina Procházková z knižní předlohy a Jan Brabec s Adamem Spurným museli vytvořit notový podklad podle záznamu představení natočeného v 90. letech a dostupného na internetu. Zkoušení hry bylo několikrát dlouhodobě přerušeno z důvodu opatření, které měly zabránit šíření epidemie COVID-19. Soubor byl nucen dvakrát zrušit plánovanou premiéru hry, první premiéra měla poprvé proběhnout již na podzim

roku 2020. Ne každý si na počátku dokázal představit, jak časově náročná je příprava divadelní hry a kolik volného času tomu bude nutno obětovat. Postupně proto také docházelo k drobným úpravám v obsazení hry. V průběhu nácviku hry došlo také k výměně na postu režisérky, když Martina Procházková odešla plnit mateřské povinnosti a nahradila ji Štěpánka Minusová. Martina Procházková se následně k souboru opět připojila, a dokonce zaskočila při představení 12. listopadu ve Veselí nad Moravou za nemocnou kolegyni.

Připravit divadelní hru tohoto rozsahu je poměrně náročné i ekonomicky, vždyť ještě před uvedením hry se náklady vyšplhaly na částku přesahující 20 tisíc korun, když jen samotná licence na 5 repríz hry vyšla na více než 13 000 Kč, a to do rozpočtu ještě nejsou kalkulovány poplatky, které bude nutno odvést ze vstupného. Všechnu práci na výrobě kulís udělali čle-

nové souboru a další lidé zcela zdarma a práci strávili desítky hodin. Stejně tak výrobu kostýmů zrealizovala ve svém volném čase Soňa Pachlová. Členové souboru touto cestou rovněž děkují obci Velká nad Veličkou za umožnění nácviku hry v prostorách Kulturního domu ve Velké.

Pro velký úspěch plánuje soubor odehrát ještě minimálně jednu reprízu představení na domácích prknech.

Do budoucna chceme pokračovat ve své činnosti, navázat tak na dlouhou a bohatou historii ochotnického divadla ve Velké. Cílem je každoročně nacvičit a uvést novou divadelní hru. Přestože jsme ještě mladý soubor, cítíme, že naše silnější stránka jsou komedie a tímto směrem bychom se chtěli ubírat v dramaturgii. Naším cílem je vytvořit novou tradici ochotnického divadla ve Velké a především pobavit domácí publikum v těchto nelehkých dobách.

VOSK

Foto Petra Šiastná

Obrácení umírněného neočkovance

Vždycky jsem byl velký čtenář a ve svých rozhodnutích se rozhodoval až na základě zpracování dostatečného množství dat. Studium nemoci covid 19 si v posledním roce zasloužilo část mé pozornosti ve snaze rozhodnout se správně, zda se očkovat, či ne. Podrobil jsem kritickému rozboru výroky mediálních hvězd, imunologů, vědců a příslušných kapacit. Má pravdu Flégr, Prymula nebo je za vším spiknutí mocných? Zahrnul jsem do svých úvah komerční vlivy, dostupné statistiky o očkovaných, možnou prolhanost politiků, svůj věk a zdravotní stav. Přihlédl jsem k desítkám vakcín, které jsem během života dostal a evidentně tady jsem stále jsem živ a zdrav. Výstupem rozborů, analýz a syntéz bylo rozhodnutí nenechat se očkovat, s tím, že ještě počkám, co doba a nemoc přinese. **Rozhodnutí chybné!!!** Když už člověk udělá chybu, tak si to má přiznat a podělit se o osobní zkušenost.

Zde upozorňuji, že významným a matoucím prvkem v rozhodování o očkování byla osobní zkušenost některých lidí kolem mě, kteří si prodělali tzv. lehkého covidu. Tihle lehčí covidy jsou nejhorší, protože vyvolávají falešný pocit, že když to vyšlo

s covidem jim, vyjde to i Vám. Neberte na ně ohled, protože covid si hraje vlastní hru a nikdy nevíte, jakou kartu si vytáhnete.

Mně risk s neočkováním s covidem nevyšel. Užil jsem si pěkného 12denního domácího covidu v horečkách, který se v závěru rozvinul v těžký oboustranný covido-

vý zápal plic s nutností hospitalizace. Doma bych to nevyhléčil. Zachránila mě profesionalita zdravotníků covidového oddělení Nemocnice TGM v Hodoníně, která byla příkladná a za tu tvrdou práci sester a lékařů, kterou jsem měl možnost vidět, můžu projevit jediné slova uznání a díky. Jisté je, že jsem v rámci léčby dostal do těla řádnou dávku antibiotik, kortikoidů a dalších léků. Očkování se mi zpětně jeví jako násobně rozumnější řešení, zvláště s přihlédnutím k tomu, že moji proočkovaní blízcí se nemoci zcela vyhnuli.

Po osobní zkušenosti s covidem 19 říkám, že toto znovu nechci v žádném případě prožít a s pokorou a úctou k vědě si nechám včelku píchnout a stanu se očkovanec. Data z poslední vlny navíc zjevně prokazují, že očkování z podstatné části funguje a zamezuje vážnému průběhu nemoci.

*Mgr. Evžen Morávek,
advokát ve Velké nad Veličkou*

Foto František Gajovský

Statistika pohybu obyvatel v roce 2021

měsíc	přistěhování	narození	odstěhování	úmrtí	celkem	stav
leden	8	1	-4	-6	-1	2804
únor	3	2	-10	-4	-9	2795
březen	5	1	-6	-8	-8	2787
duben	7	1	-6	-1	1	2788
květen	2	4	-17	-5	-16	2772
červen	1	4	-1	-2	2	2774
červenec	5	2	-8	-4	-5	2769
srpen	4	1	-2	-4	-1	2768
září	0	1	-5	-3	-7	2761
říjen	0	1	-3	-5	-7	2754
listopad	v době uzávěrky zpravodaje nebylo ještě známo					
prosinec	0	0	0	0	0	
celkem	35	18	-62	-42	-51	

Informace Redakce zpravodaje uvítá vaše příspěvky nebo návrhy – co vás zajímá, co chcete vědět nebo sdělit občanům. Své připomínky, návrhy či sdělení můžete posílat mailem na adresu zpravodajvelka@centrum.cz nebo poštou na adresu: Kulturní komise, Obecní úřad, 696 74 Velká nad Veličkou. Uzávěrka příštího čísla je **25. února 2022**.

Zpravodaj Obce Velká nad Veličkou 151, IČO 00285447, název zpravodaje: Velický zpravodaj (vychází 4x ročně), vydání prosinec 2021, ev. číslo periodického tisku: MK ČR E 21709, zpravodaj vydává Obec Velká nad Veličkou. Redakční rada: L. Slováková, J. Machálková, L. Mikáč. Kontakt: zpravodajvelka@centrum.cz. Sazba a tisk: Nakladatelství Albert Boskovice.

KLUB HORNÁCKÉ SLIVOVICE
VELKÁ NAD VELIČKOU

POŘÁDÁ

Kašt & slivovice

19.3.2022 VE 14:00

KD VELKÁ

MŮŽETE SE TĚŠIT NA
OBČERSTVENÍ, HUDBU
A TANEČNÍ ZÁBAVU.

VSTUP ZDARMA

